Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MANUELA CAMPOSA SÁNCHEZ-BORDONE
od 30. ožujka 2023. [1]

Predmet C-162/22

A. G.
uz sudjelovanje:
Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Vrhovni upravni sud Litve))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Telekomunikacije – Obrada osobnih podataka – Direktiva 2002/58/EZ – Područje primjene – Članak 15. stavak 1. – Pristup podacima koje su zadržali pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga i koji su prikupljeni u okviru istrage – Naknadno korištenje podataka u svrhu istrage povrede dužnosti”

1. U predmetnom zahtjevu za prethodnu odluku postavlja se, u biti, pitanje mogu li se određeni osobni podaci prikupljeni tijekom kaznene istrage naknadno koristiti u upravnom stegovnom postupku koji se vodi protiv javnog službenika.

2. Ovim se pitanjem Sudu otvara mogućnost da ponovno odlučuje o području primjene, s jedne strane, Direktive 2002/58/EZ [2] i, s druge strane, Direktive (EU) 2016/680 [3] i Uredbe (EU) 2016/679 [4].

3. U pogledu Direktive 2002/58 postoji već ustaljena sudska praksa Suda koja se odnosi na to u kojim slučajevima i pod kojim uvjetima države članice mogu ograničiti opseg prava i obveza koji se u njoj utvrđuju [5].

[1] Izvorni jezik: španjolski

[2] Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL 2002., L 201, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 52., str. 111.)

[3] Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL 2016., L 119, str. 89. i ispravak SL 2018., L 127, str. 14.)

[4] Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL 2016., L 119, str. 1. te ispravci SL 2018., L 127, str. 2. i SL 2021., L 74, str. 35., u daljnjem tekstu: OUZP).

[5] Da navedem samo neke od glavnih predmeta iz te sudske prakse: presude od 8. travnja 2014., Digital Rights Ireland i dr. (C-293/12 i C-594/12, EU:C:2014:238); od 21. prosinca 2016., Tele2 Sverige i Watson i dr. (C-203/15 i C 698/15, EU:C:2016:970); od 6. listopada 2020., La Quadrature du Net i dr. (C-511/18, C-512/18 i C-520/18, EU:C:2020:791; u daljnjem tekstu: presuda La Quadrature du Net); od 2. ožujka 2021., Prokuratuur (Uvjeti pristupa podacima o elektroničkim komunikacijama) (C-746/18, EU:C:2021:152) i od 5. travnja 2022., Commissioner of An Garda Síochána i dr. (C-140/20, EU:C:2022:258; u daljnjem tekstu: presuda Commissioner of An Garda Síochána).

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Direktiva 2002/58

4. Članak 1. („Područje primjene i cilj”) glasi:

„1. Direktiva osigurava usklađenost nacionalnih odredbi koje su potrebne kako bi se osigurala odgovarajuća razina zaštite osnovnih prava i sloboda, a posebno prava na privatnost i povjerljivost, s obzirom na obradu osobnih podataka u području elektroničkih komunikacija, te kako bi se osiguralo slobodno kretanje takvih podataka i elektroničke komunikacijske opreme i usluga u Zajednici.

2. Odredbe ove Direktive pojašnjavaju i nadopunjuju Direktivu 95/46/EZ[6] u svrhe spomenute u stavku 1. Štoviše, one pružaju zaštitu legitimnih interesa pretplatnika koji su pravne osobe.

3. Ova se Direktiva ne primjenjuje na aktivnosti koje su izvan područja primjene [UFEU-a], poput onih obuhvaćenih glavama V. i VI. [UEU-a], te, u svakom slučaju, na aktivnosti koje se odnose na javnu sigurnost, obranu, državnu sigurnost (uključujući gospodarsku dobrobit države kada se aktivnosti odnose na pitanja državne sigurnosti) te na aktivnosti države u području kaznenog prava.”

5. Člankom 5. („Povjerljivost komunikacija”) stavkom 1. propisuje se:

„Države članice putem svojih zakonodavstava osiguravaju povjerljivost komunikacija i s time povezanih podataka o prometu koji se šalju preko javne komunikacijske mreže i javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga. One posebno zabranjuju svim osobama koje nisu korisnici slušanje, prisluškivanje, pohranjivanje ili druge oblike presretanja odnosno nadzora nad komunikacijama i s time povezanim podacima o prometu, bez pristanka korisnika, osim u slučaju kada imaju zakonsko dopuštenje da to učine u skladu s člankom 15. stavkom 1. Ovaj stavak ne sprečava tehničko pohranjivanje koje je nužno za prijenos komunikacije, ne dovodeći u pitanje načelo povjerljivosti.”

6. U članku 15. („Primjena određenih odredaba Direktive 95/46/EZ”) navodi se:

„1. Države članice mogu donijeti zakonske mjere kojima će ograničiti opseg prava i obveza koji pružaju članak 5., članak 6., članak 8. stavci 1., 2., 3. i 4., te članak 9. ove Direktive kada takvo ograničenje predstavlja nužnu, prikladnu i razmjernu mjeru unutar demokratskog društva s ciljem zaštite nacionalne sigurnosti (odnosno državne sigurnosti), obrane, javne sigurnosti te s ciljem sprečavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela odnosno neovlaštene uporabe elektroničkog komunikacijskog sustava iz članka 13. stavka 1. Direktive 95/46/EZ. S tim u vezi, države članice mogu, između ostalog, donijeti zakonske mjere kojima se omogućuje zadržavanje podataka tijekom ograničenog razdoblja opravdane razlozima određenim u ovom stavku. Sve mjere iz ovog stavka moraju biti u skladu s općim načelima prava Zajednice, uključujući ona iz članka 6. stavaka 1. i 2. [UEU-a].

[6] Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL 1995., L 281, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 7., str. 88.)

[…]

2. Odredbe poglavlja III. o pravnim lijekovima, odgovornosti i sankcijama iz Direktive 95/46/EZ primjenjuju se u vezi s nacionalnim odredbama donesenima prema ovoj Direktivi te u vezi s pravima pojedinaca koja proistječu iz ove Direktive.

[…].”

2. OUZP

7. Člankom 2. („Glavno područje primjene”) određuje se:

„1. Ova se Uredba primjenjuje na obradu osobnih podataka koja se u cijelosti obavlja automatizirano te na neautomatiziranu obradu osobnih podataka koji čine dio sustava pohrane ili su namijenjeni biti dio sustava pohrane.

2. Ova se Uredba ne odnosi na obradu osobnih podataka:

(a) tijekom djelatnosti koja nije obuhvaćena opsegom prava Unije;

[…]

(d) koju obavljaju nadležna tijela u svrhu sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija, uključujući zaštitu od prijetnji javnoj sigurnosti i njihova sprečavanja.

[…].”

8. U članku 5. („Načela obrade osobnih podataka”) ističe se:

„1. Osobni podaci moraju biti:

[…]

(b) prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe te se dalje ne smiju obrađivati na način koji nije u skladu s tim svrhama; daljnja obrada u svrhe arhiviranja u javnom interesu, u svrhe znanstvenog ili povijesnog istraživanja ili u statističke svrhe, u skladu s člankom 89. stavkom 1. ne smatra se neusklađenom s prvotnim svrhama (‚ograničavanje svrhe’);

[…].”

9. Člankom 6. („Zakonitost obrade”) propisuje se:

„1. Obrada je zakonita samo ako i u onoj mjeri u kojoj je ispunjeno najmanje jedno od sljedećega:

[…]

(e) obrada je nužna za izvršavanje zadaće od javnog interesa ili pri izvršavanju službene ovlasti voditelja obrade;

[…]

3. Pravna osnova za obradu iz stavka 1. točaka (c) i (e) utvrđuje se u:

(a) pravu Unije; ili

(b) pravu države članice kojem voditelj obrade podliježe.

[…]

4. Ako se obrada u svrhu koja je različita od svrhe u koju su podaci prikupljeni ne temelji na privoli ispitanika ili na pravu Unije ili pravu države članice koje predstavlja nužnu i razmjernu mjeru u demokratskom društvu za zaštitu ciljeva iz članka 23. stavka 1., voditelj obrade, s ciljem utvrđivanja je li obrada u drugu svrhu u skladu sa svrhom u koju su osobni podaci prvotno prikupljeni, uzima u obzir, među ostalim:

(a) svaku vezu između svrha prikupljanja osobnih podataka i svrha namjeravanog nastavka obrade;

(b) kontekst u kojem su prikupljeni osobni podaci, posebno u pogledu odnosa između ispitanikâ i voditelja obrade;

(c) prirodu osobnih podataka, osobito činjenicu obrađuju li se posebne kategorije osobnih podataka u skladu s člankom 9. ili osobni podaci koji se odnose na kaznene osude i kažnjiva djela u skladu s člankom 10.;

(d) moguće posljedice namjeravanog nastavka obrade za ispitanike;

[…].”

3. Direktiva 2016/680

10. U članku 1. („Predmet i ciljevi”) stavku 1. propisuje se:

„1. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila povezana sa zaštitom pojedinaca u pogledu obrade osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija, uključujući zaštitu od prijetnji javnoj sigurnosti i njihovo sprečavanje.”

11. Članak 2. („Područje primjene”) stavak 1. glasi:

„Ova se Direktiva primjenjuje na obradu osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe utvrđene u članku 1. stavku 1.”

12. U članku 4. („Načela obrade osobnih podataka”) navodi se:

„1. Države članice osiguravaju da su osobni podaci:

[…]

(b) prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe te da ih se ne obrađuje na način koji nije u skladu s tim svrhama;

[…]

2. Obrada koju obavlja isti ili neki drugi voditelj obrade u svrhu iz članka 1. stavka 1. različitu od one za koju su osobni podaci prikupljeni dopuštena je:

(a) ako je voditelj obrade ovlašten za obradu takvih osobnih podataka u takvu svrhu u skladu s pravom Unije ili pravom države članice; te

(b) ako je obrada nužna i proporcionalna toj drugoj svrsi u skladu s pravom Unije ili pravom države članice.

[…].”

13. Člankom 9. („Posebni uvjeti obrade”) stavkom 1. određuje se:

„Osobni podaci koje nadležna tijela prikupljaju za svrhe utvrđene u članku 1. stavku 1. ne smiju se obrađivati u svrhe koje su različite od onih utvrđenih u članku 1. stavku 1. osim ako je takva obrada odobrena pravom Unije ili pravom države članice. Ako se osobni podaci obrađuju u druge svrhe, primjenjuje se [OUZP], osim ako se obrada obavlja kao djelatnost koja je izvan područja primjene prava Unije.”

B. Nacionalno pravo

1. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas [7]

14. Člankom 65. stavkom 2. pružateljima elektroničkih komunikacijskih usluga propisuje se obveza zadržavanja podataka navedenih u Prilogu 1. tom zakonu te, po potrebi, njihova ustupanja nadležnim tijelima kako bi ih ona mogla koristiti u borbi protiv teških kaznenih djela [8].

15. Na temelju članka 77. stavka 1., pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga moraju nadležnim tijelima ustupiti informacije koje posjeduju u skladu sa zakonom i koje su potrebne konkretno u svrhu sprečavanja, otkrivanja i progona kaznenih djela.

16. U skladu s člankom 77. stavkom 4., ako postoji obrazložena sudska odluka ili druga pravna osnova predviđena zakonom, pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga moraju tehnički omogućiti, i to osobito tijelima koja provode kaznenu istragu i istražnim tijelima, u skladu s načinima utvrđenima u kaznenom postupovnom zakonodavstvu, nadzor nad sadržajem komunikacije koja se obavlja posredstvom elektroničkih komunikacijskih mreža.

[7] Zakon Republike Litve o elektroničkim komunikacijama, u verziji iz Zakona br. IX-2135 od 15. travnja 2004., kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-2172 od 6. lipnja 2019. (u daljnjem tekstu: Zakon o elektroničkim komunikacijama)

[8] Podaci koji se navode u tom prilogu („Kategorije podataka koje treba zaštititi”) nužni su za utvrđivanje izvora i odredišta komunikacije, njezina datuma, vremena i trajanja, vrste komunikacije te lokacije komunikacijske opreme korisnika (uključujući mobilnu komunikaciju).

2. Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymas [9]

17. U skladu s člankom 6. stavkom 3. točkom 1., ako su ispunjeni uvjeti predviđeni samim Zakonom o kriminalističko-obavještajnim radnjama i ako su državno odvjetništvo ili sud izdali odobrenje za to, tijela koja provode kaznenu istragu [10] mogu prikupiti informacije od pružatelja elektroničkih komunikacijskih usluga.

18. U skladu s člankom 8. stavcima 1. i 3., tijela koja provode kaznenu istragu počinju s postupanjima čim dobiju informacije o pripremi ili počinjenju izrazito teškog, teškog ili relativno teškog kaznenog djela, a ako se tijekom istrage utvrdi postojanje kaznenog djela, odmah pokreću kaznenu istragu.

19. U skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom 5., informacije prikupljene tijekom radnji u okviru kaznene istrage mogu se koristiti u slučajevima utvrđenima u stavcima 3. i 4. iste odredbe i drugim zakonom propisanim slučajevima.

20. Na temelju članka 19. stavka 3., informacije o radnji koja ima obilježja kaznenog djela povezanog s korupcijom mogu se, uz pristanak državnog odvjetništva, deklasificirati i koristiti u okviru istrage stegovnih povreda ili povreda dužnosti.

3. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas [11]

21. U skladu s člankom 154. („Kontrola, bilježenje i zadržavanje informacija prenesenih posredstvom elektroničkih komunikacijskih mreža”) stavkom 1., istražitelj na temelju odluke koju istražni sudac donese na zahtjev državnog odvjetništva može slušati, snimati i pohranjivati razgovore koji se obavljaju posredstvom elektroničkih komunikacijskih mreža ako postoje razlozi na temelju kojih se može smatrati da će se tako prikupiti podaci o iznimno teškom ili teškom kaznenom djelu koje se priprema, čini ili je već počinjeno, ili o relativno teškom ili lakšem kaznenom djelu.

22. U skladu s člankom 177. („Zabrana otkrivanja podataka prikupljenih u predsudskim istragama”) stavkom 1., podaci prikupljeni tijekom istrage povjerljivi su i do sudskog ispitivanja predmeta mogu se otkrivati samo uz odobrenje državnog odvjetništva i u mjeri u kojoj je to opravdano [12].

[9] Zakon Republike Litve o kriminalističko-obavještajnim radnjama, u verziji iz Zakona br. XI-2234 od 2. listopada 2012., kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-1837 od 20. prosinca 2018. (u daljnjem tekstu: Zakon o kriminalističko-obavještajnim radnjama)

[10] Koristit ću se pojmom „obavještajne službe”, a ne „službe za prikupljanje podataka” kad budem upućivao na službe koje provode odgovarajuće istrage.

[11] Zakonik Republike Litve o kaznenom postupku od 14. ožujka 2002., u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (u daljnjem tekstu: ZKP)

[12] U skladu s Ikiteismino tyrimo duomenų teikimo ir panaudojimo ne baudžiamojo persekiojimo tikslais ir ikiteismino tyrimo duomenų apsaugos rekomendacijosom (Preporuke u pogledu pružanja i uporabe podataka prikupljenih u predsudskim istragama za nekaznene svrhe i u pogledu zaštite takvih podataka), odobrenim Rješenjem glavnog državnog odvjetnika br. 1-279 od 17. kolovoza 2017., kako je izmijenjen Rješenjem br. 1-211 od 25. lipnja 2018., osobito točka 23., nakon što državni odvjetnik zaprimi zahtjev za pristup podacima prikupljenim tijekom istrage, donosi odluku može li se on odobriti. U slučaju da može, treba odrediti u kojoj mjeri.

II. Činjenice, spor i prethodno pitanje

23. Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra (Glavni državni odvjetnik Republike Litve; u daljnjem tekstu: Glavni državni odvjetnik) pokrenuo je unutarnju istragu u pogledu postupanja A. G.-a, koji je također bio državni odvjetnik u jednoj *apygardos prokuratūri* (Okružno državno odvjetništvo), zbog indicija da je povrijedio svoju dužnost.

24. Ured glavnog državnog odvjetnika zaključio je da je A. G. prilikom izvršavanja svoje dužnosti počinio povredu i predložio da mu se izrekne stegovna sankcija otpuštanja iz službe.

25. Ta je povreda utvrđena na temelju informacija koje su kriminalističko-obavještajne službe prikupile tijekom upravnog postupka, objašnjenja drugih službenika i žalitelja, kao i zaključaka dvaju predsudskih istraga.

26. Konkretno, postojala je telefonska komunikacija između A. G.-a i odvjetnika osumnjičene osobe u okviru predsudske istrage koju je A. G. vodio u predmetima u kojima je dotični odvjetnik sudjelovao kao branitelj [13].

27. Nadzor i bilježenje informacija koje su se prenosile elektroničkim komunikacijskim mrežama odobreni su sudskim odlukama.

28. Glavni državni odvjetnik A. G.-u je izrekao sankciju otpuštanja iz službe, koju je on pobijao pred Vilniaus apygardos administracinis teismasom (Okružni upravni sud u Vilniusu, Litva) i zahtijevao da se ona poništi.

29. Tužba je odbijena presudom od 16. srpnja 2021. jer je prvostupanjski sud ocijenio da su kriminalističko-obavještajne službe postupile zakonito, kao i da je korištenje podataka, koje su te službe prikupile, u stegovnom postupku bilo u skladu sa zakonom.

30. A. G. je protiv prvostupanjske presude podnio žalbu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismasu (Vrhovni upravni sud Litve), koji Sudu upućuje sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li članak 15. stavak 1. Direktive 2002/58 […], u vezi s člancima 7., 8., 11. i člankom 52. stavkom 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima [Povelja], tumačiti na način da nadležnim tijelima javne vlasti zabranjuje da podatke koje su zadržali pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga, a koji mogu pružiti informacije o podacima korisnika sredstva elektroničke komunikacije i o komunikacijama koje je on izvršio, koriste u istragama povreda dužnosti povezanih s korupcijom, neovisno o tome je li pristup tim podacima u konkretnom slučaju odobren s ciljem borbe protiv teških kaznenih djela i sprečavanja ozbiljnih prijetnji javnoj sigurnosti?”

III. Postupak pred Sudom

31. Tajništvo Suda zahtjev za prethodnu odluku zaprimilo je 3. ožujka 2022.

32. Pisana očitovanja podnijeli su A. G., češka, estonska, mađarska, irska, talijanska i litavska vlada te Europska komisija.

[13] Kao što je to istaknuto na raspravi, još su u tijeku kazneni postupci koji se protiv A. G.-a i odvjetnika vode zbog tih djela.

33. Na raspravi održanoj 2. veljače 2023. sudjelovali su A. G., francuska, mađarska, irska i litavska vlada te Europska komisija.

IV. Analiza

A. Dopuštenost. Razgraničenje odgovora na prethodno pitanje

34. Sud koji je uputio zahtjev upravni je sud nadležan za sudsko preispitivanje odluka koje su također upravne. Takva je i odluka Glavnog državnog odvjetnika, koji je naložio da se službeniku državnog odvjetništva određene teritorijalne nadležnosti izrekne sankcija otpuštanja iz službe zbog postupanja koja predstavljaju povredu dužnosti.

35. Glavni se spor stoga ne odnosi na odluke kaznenih sudova. Čak i ako takve odluke supostoje s upravnim (stegovnim) postupkom koji je doveo do otpuštanja iz službe [14], treba istaknuti da se spor vodi samo u pogledu tog otpuštanja.

36. S obzirom na navedeno, u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku zamjetna je stanovita nepreciznost u pogledu činjenica iz spora, koje čine kontekst u kojem se postavlja prethodno pitanje.

37. Kao što su to istaknule češka vlada i Komisija, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ne može se jednoznačno zaključiti jesu li se nadležna tijela (a) obratila pružateljima elektroničkih komunikacijskih usluga kako bi dobile sporne podatke ili su (b) te podatke pribavile izravno i samostalno.

38. To pitanje nije nipošto sporedno. O njemu ovisi utvrđivanje propisa Unije relevantnih za odgovor na prethodno pitanje. Ovisno o tome je li se postupilo na prvi ili drugi način, treba primijeniti:

– Direktivu 2002/58, ako prikupljeni podaci proizlaze iz obveze obrade koju imaju pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga; odnosno

– Direktivu 2016/680, ako je podatke tijelo javne vlasti prikupilo izravno a da nije propisalo obvezu navedenim pružateljima.

39. U drugom bi slučaju zaštita osobnih podataka bila uređena nacionalnim pravom, ne dovodeći u pitanje primjenu Direktive 2016/680 [15]. Prema tome, s obzirom na to da se u prethodnom pitanju naglasak stavlja na Direktivu 2002/58, takav pristup nije prikladan.

40. Mađarska vlada, koja je uvjerena da su osobni podaci prikupljeni tako što su kriminalističko-obavještajne službe presrele telefonsku komunikaciju, dovodi u pitanje dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku jer bi Direktiva 2002/58, s obzirom na prethodno navedeno, bila neprimjenjiva.

[14] Vidjeti bilješku 13. ovog mišljenja.

[15] Presuda La Quadrature du Net, t. 103.: „kada države članice izravno provode mjere koje odstupaju od povjerljivosti elektroničkih komunikacija, a da ne određuju obveze obrade pružateljima usluga takvih komunikacija, zaštita podataka dotičnih osoba nije obuhvaćena Direktivom 2002/58, nego samo nacionalnim pravom, podložno primjeni [Direktive 2016/680]”.

41. Međutim, prema Komisijinu mišljenju:

– Direktiva 2016/680 primjenjuje se ako je riječ o tome da se osobni podaci koje su tijela prikupila i zadržala izravno u okviru prethodne kaznene istrage koriste u naknadnim istragama;

– Direktiva 2002/58 primjenjuje se, kao što je to istaknuo sud koji je uputio zahtjev [16], ako su se barem neki podaci morali prikupiti i zadržati na temelju određenog nacionalnog pravnog pravila donesenog u skladu s člankom 15. stavkom 1. navedene direktive. Stoga bi za rješavanje spora bila relevantna Direktiva 2002/58.

42. Slažem se s Komisijinim pristupom, koji je uostalom i jedini na temelju kojeg je moguće odagnati (opravdane) dvojbe koje se javljaju u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku u pogledu njegove dopuštenosti.

43. Ako se prethodno pitanje shvati na taj način, Direktiva 2002/58 relevantna je za odgovor na njega:

– zbog pretpostavke koja vrijedi u pogledu svakog zahtjeva za prethodnu odluku, a to je nužnost njegova upućivanja, za što je odgovoran sud koji zahtjev upućuje [17];

– zbog toga što sud koji je uputio zahtjev traži tumačenje Suda samo u pogledu te Direktive 2002/58, koju smatra ključnom za rješavanje spora [18].

44. Naime, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, u postupku u kojem treba donijeti odluku relevantni su:

„i. pristup *podacima koje pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga zadržavaju* za potrebe koje nadilaze borbu protiv teških kaznenih djela i sprečavanje ozbiljnih prijetnji javnoj sigurnosti; te

ii. *korištenje zadržanim podacima* koji su prikupljeni za potrebe borbe protiv teških kaznenih djela i sprečavanja ozbiljnih prijetnji javnoj sigurnosti u istragama povreda dužnosti povezanih s korupcijom” [19].

45. Stoga se čini da sve upućuje na to da su, neovisno o mogućem postojanju osobnih podataka čija se obrada ne može uključiti u područje primjene Direktive 2002/58 (nego u područje primjene Direktive 2016/680), u istrazi koja je okončana izricanjem sankcije korišteni osobni podaci koje su prikupili pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga.

46. Odgovor Suda mora biti u skladu s načinom na koji je sud koji je uputio zahtjev taj zahtjev oblikovao. Treba stoga odlučiti mogu li se osobni podaci prikupljeni i obrađeni u okviru kaznene istrage u skladu s člankom 15. stavkom 1. Direktive 2002/58 naknadno koristiti u (upravnom) stegovnom postupku koji se vodi protiv javnog službenika.

[16] Točka 37. odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku

[17] Primjerice, presude od 4. prosinca 2018., Minister for Justice and Equality (C-378/17, EU:C:2018:979, t. 26.), Commissioner of An Garda Síochána i od 22. prosinca 2022., Airbnb Ireland i Airbnb Payments UK (C-83/21, EU:C:2022:1018, t. 82.)

[18] Nedvojbeno upućivanje na Direktivu 2002/58 u izreci odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku i nenavođenje Direktive 2016/680 u njezinu obrazloženju upućuju na isti smisao. Druga je stvar to što Sud, ne nadilazeći granice pitanja, može sudu koji je uputio zahtjev pružiti korisne smjernice za donošenje odluke i pritom se eventualno pozvati na druga pravila prava Unije. Vidjeti u tom smislu presudu od 18. rujna 2019., VIPA (C-222/18, EU:C:2019:751, t. 50. i navedena sudska praksa).

[19] Točka 35. odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku. Moje isticanje.

47. Ako se zahtjev za prethodnu odluku tako ograniči, suprotno od prethodno navedenog bilo bi da on ne uključuje sljedeća pitanja:

– kao prvo, pitanja koja se odnose na zakonitost *početnog prikupljanja* osobnih podataka u skladu s člankom 15. stavkom 1. Direktive 2002/58. Pitanje suda koji je uputio zahtjev odnosi se samo na *naknadno korištenje* tih podataka u stegovnom postupku, pri čemu se ne dovodi u pitanje zakonitost njihova početnog prikupljanja [20];

– kao drugo, pitanja koja se odnose na korištenje podataka koje su prikupila i obradila izravno tijela javne vlasti u okviru prethodnih kaznenih istraga. Sud koji je uputio zahtjev ne iznosi dvojbe ni u pogledu tog pitanja, koje je obuhvaćeno područjem primjene nacionalnog prava i Direktive 2016/680.

48. Ukratko, u razmatranjima u pogledu merituma koja slijede zanemaruje se tumačenje Direktive 2016/680 [21]. Ta će se razmatranja, kad je riječ o Direktivi 2002/58, odnositi samo na korištenje osobnih podataka koji su prikupljeni u skladu s njom na temelju obrada čiju početnu zakonitost treba smatrati utvrđenom jer se ne osporava u glavnom postupku.

B. Meritum

1. Sažetak sudske prakse Suda u pogledu primjene Direktive 2002/58

49. Iz članka 15. stavka 1. prve rečenice Direktive 2002/58 proizlazi da države članice mogu donijeti mjeru kojom se odstupa od načela povjerljivosti utvrđenog u članku 5. stavku 1. te direktive kad je takva mjera „nužna, prikladna i proporcionalna unutar demokratskog društva" te je „strogo" proporcionalna svrsi za koju se poduzima [22].

50. Konkretno, mogućnost država članica da opravdaju ograničenje prava i obveza predviđenih, među ostalim, u člancima 5., 6. i 9. Direktive 2002/58 treba ocijeniti tako da se odmjeri ozbiljnost zadiranja takvog ograničenja i provjeri da je važnost cilja u općem interesu koji se nastoji postići tim ograničenjem povezana s tom ozbiljnošću [23].

51. „Da bi ispunilo uvjet proporcionalnosti, nacionalno zakonodavstvo mora imati predviđena jasna i precizna pravila kojima se uređuje doseg i primjena dotične mjere te propisivati minimalne uvjete, na način da osobe o čijim je osobnim podacima riječ raspolažu dostatnim jamstvima koja omogućuju učinkovitu zaštitu tih podataka od rizika zlouporabe. Ono mora biti zakonski obvezujuće u unutarnjem pravu i osobito navoditi u kojim se okolnostima i pod kojim uvjetima mjera kojom se predviđa obrada takvih podataka može donijeti […]" [24].

[20] Stoga nije nužno da Sud odlučuje o zakonitosti tih prethodnih postupanja. Kad bi i donosio odluku o tome, trebalo bi ponoviti da se *pristup* podacima koje imaju pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga može omogućiti samo ako su ti podaci *zadržani* u skladu s člankom 15. stavkom 1. Direktive 2002/58. Vidjeti u tom smislu presudu La Quadrature du Net, t. 167. Toj se odredbi, u vezi s člancima 7., 8., 11. i člankom 52. stavkom 1. Povelje, protive zakonske mjere kojima se u te svrhe preventivno predviđa opće i neselektivno zadržavanje podataka o prometu i lokaciji (presuda La Quadrature du Net, t. 168.).

[21] Na nju ću se pak osvrnuti podredno na kraju ovog mišljenja.

[22] Presuda La Quadrature du Net, t. 129.

[23] Presuda La Quadrature du Net, t. 131. i navedena sudska praksa

[24] Presuda Commissioner of the Garda Síochána, t. 54.

52. Kad je riječ o ciljevima u općem interesu kojima se može opravdati mjera poduzeta na temelju članka 15. stavka 1. Direktive 2002/58, u skladu s načelom proporcionalnosti, postoji hijerarhija među ciljevima s obzirom na njihovu važnost: važnost cilja koji se takvom mjerom ostvaruje mora biti povezana s težinom zadiranja koje iz toga proizlazi [25].

53. U toj je hijerarhiji među ciljevima zaštita nacionalne sigurnosti, tumačena u vezi s člankom 4. stavkom 2. UEU-a, važnija od drugih ciljeva iz članka 15. stavka 1. Direktive 2002/58, drugim riječima, od obrane, javne sigurnosti ili sprečavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela odnosno neovlaštene uporabe elektroničkog komunikacijskog sustava. Cilj općenite borbe protiv kaznenih djela, čak i teških, i zaštite javne sigurnosti dio je te druge kategorije [26].

54. Iz takve kategorizacije ciljeva proizlazi da:

– na temelju cilja zaštite nacionalne sigurnosti, koji je prvi u hijerarhiji koju je utvrdio Sud, moguće je zadiranje koje je jednako ozbiljno kao i zadiranje zakonskim mjerama kojima se omogućuje da se pružateljima elektroničkih komunikacijskih usluga naloži obveza općenitog i neselektivnog zadržavanja podataka o prometu i lokaciji [27];

– sljedeći cilj po važnosti, odnosno borba protiv teških kaznenih djela, može opravdati zadiranje kao što je, primjerice, selektivno zadržavanje podataka o prometu i lokaciji ili IP adresama dodijeljenih izvoru veze, za razdoblje koje je vremenski ograničeno na ono što je strogo nužno [28].

2. Primjena te sudske prakse na ovaj prethodni postupak

55. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, sporni podaci prikupljeni su ozbiljnim zadiranjem u prava zajamčena člancima 7., 8. i 11. Povelje [29].

56. Ponavljam da ovdje nije riječ o ispitivanju zakonitosti početnog prikupljanja tih podataka, odnosno ocjeni toga je li zadiranje bilo dostatno opravdano s obzirom na težinu kaznenog djela na koje je bilo usmjereno.

57. O tim je pitanjima (ozbiljnost zadiranja i težina kaznenog djela) odluku donio sud koji je uputio zahtjev i ona se u ovom postupku ne osporava, pa nije ni relevantna u okviru prethodnog postupka.

[25] Presuda Commissioner of the Garda Síochána, t. 56.

[26] Točke 135. i 136. presude La Quadrature du Net, u kojima se objašnjava da je nacionalna sigurnost isključiva odgovornost svake države koja odgovara primarnom interesu zaštite temeljnih državnih funkcija i temeljnih interesa društva od aktivnosti koje mogu ozbiljno destabilizirati ustavne, političke, gospodarske ili društvene strukture određene zemlje, a osobito izravno ugroziti društvo, stanovništvo ili državu kao takvu, poput, među ostalim, terorističkih aktivnosti. Prijetnje koje se razlikuju po svojoj prirodi i posebnoj težini od općeg rizika nastanka napetosti ili poremećaja, čak i teških, glede javne sigurnosti. Cilj zaštite nacionalne sigurnosti stoga može opravdati mjere koje podrazumijevaju ozbiljnija zadiranja u temeljna prava od onih koja bi mogli opravdati ti drugi ciljevi.

[27] Presuda Commissioner of the Garda Síochána, t. 58.

[28] Presuda La Quadrature du Net, t. 168.

[29] To proizlazi iz točke 46. odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku: u njoj se upućuje na podatke koji mogu pružiti informacije o komunikacijama koje je izvršio korisnik sredstva elektroničke komunikacije ili o lokaciji terminalne opreme kojom se koristi i na temelju kojih se mogu izvesti precizni zaključci o privatnom životu dotičnih osoba.

58. Prema riječima suda koji je uputio zahtjev, sad je važno utvrditi mogu li se navedeni podaci: (a) koristiti i u naknadnim istragama koje se provode radi općenite borbe protiv kaznenih djela (pri čemu se podrazumijeva da taj pojam obuhvaća ponašanje zbog kojeg je izrečena sporna stegovna sankcija); ili (b) koristiti isključivo u istragama koje su usmjerene na borbu protiv teških kaznenih djela.

59. Češka i irska vlada ispitale su može li se postupanje o kojem odlučuje sud koji je uputio zahtjev smatrati „teškim kaznenim djelom" te su zaključile da može.

60. Međutim, smatram da Sud ne treba odlučivati u tom pogledu jer je kvalifikacija tog postupanja na sudu koji je uputio zahtjev.

61. Sud koji je uputio zahtjev tvrdi da, kad bi se korištenje podataka prikupljenih ozbiljnim zadiranjem u temeljna prava moglo opravdati samo borbom protiv teških kaznenih djela i sprečavanjem ozbiljnih prijetnji javnoj sigurnosti, ti podaci ne bi se mogli koristiti u istragama stegovnih povreda povezanih s korupcijom [30]. Drugim riječima, u istragama poput one o kojoj je riječ u ovom predmetu.

62. S obzirom na tu ocjenu, treba razjasniti moraju li stegovne povrede za čiji se kazneni progon nastoje iskoristiti određeni osobni podaci biti kvalitativno istovjetne u pogledu težine djelima kojima je opravdano prikupljanje tih podataka [31].

63. Litavska je vlada na raspravi priznala da je sankcionirani državni odvjetnik otpušten iz službe zbog deontološke povrede. Ocjena toga može li se ta povreda (odavanje informacija o predsudskoj istrazi) izjednačiti s teškim kaznenim djelom ili podrazumijevati ozbiljan rizik za zaštitu javne sigurnosti ovisi o nizu čimbenika koje može provjeriti jedino sud koji je uputio zahtjev [32].

64. Na raspravi se mnogo spominjala borba protiv korupcije kao fenomen na kojem počivaju djela poput onoga o kojem je ovdje riječ. Za raspravu o tom pitanju nužna su mnoga pojašnjenja s obzirom na strogost koju zahtijevaju svi oblici ovlasti koju država ima u pogledu kažnjavanja. Trebalo bi, primjerice, utvrditi upotrebljava li se pojam „korupcija" općenito ili se misli na posebnu vrstu ponašanja, u koju se *in abstracto* možda ne bi moglo uključiti puko odavanje tajne kojim si službenik ne pribavlja nikakvu korist [33].

[30] Točka 46. *in fine* odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku

[31] Presuda Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) od 18. siječnja 2022., Adomaitis protiv Litve (CE:ECHR:2022:0118JUD001483318; u daljnjem tekstu: presuda ESLJP-a Adomaitis), koja se odnosi na presretanje elektroničke komunikacije zbog kontinuirane zlouporabe ovlasti određenog upravitelja zatvora, sadržava smjernice za ocjenu te istovjetnosti.

[32] Načelno se ne mogu izjednačavati, s jedne strane, kažnjiva ponašanja zbog kojih se pokreće kazneni postupak i, s druge strane, povrede koje su samo deontološke, koje se sankcioniraju u stegovnom postupku. Kazneni i stegovni postupak različiti su s obzirom na predmet, prirodu i težinu djela zbog kojih se vode. Razlika između tih postupaka za potrebe ovog slučaja upućuje i na različitu težinu njihovih predmeta.

[33] U Konvenciji sastavljenoj na temelju članka K.3 stavka 2. točke (c) Ugovora o Europskoj uniji o borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju službenici Europskih zajednica ili službenici država članica Europske unije (SL 1997., C 195, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 14., str. 120.) predviđaju se slučajevi primanja mita („namjerno djelovanje službenika, koji izravno ili putem posrednika zatraži ili dobije povlastice bilo koje vrste za sebe ili za treću stranu ili prihvati obećanje takve povlastice kako bi djelovao ili se suzdržao od djelovanja sukladno svojim obvezama ili izvršavao svoje funkcije na način koji predstavlja povredu njegovih službenih dužnosti na način koji šteti ili bi mogao naštetiti financijskim interesima Europskih zajednica") i davanja mita („namjerno djelovanje bilo koje osobe koja obeća ili daje, izravno ili putem posrednika, povlastice bilo koje vrste službeniku za njega ili za treću stranu kako bi djelovao ili se suzdržao od djelovanja sukladno svojim obvezama ili izvršavao svoje funkcije na način koji predstavlja povredu njegovih službenih dužnosti na način koji šteti ili bi mogao naštetiti financijskim interesima Europskih zajednica"), koje treba klasificirati kao kaznena djela.

65. U svakom slučaju, ako sud koji je uputio zahtjev ocijeni da je deontološka povreda koja je sankcionirana lakša nego kazneno djelo čija je istraga bila opravdanje za mjeru poduzetu na temelju članka 15. Direktive 2002/58, odgovor na njegovo prethodno pitanje proizlazio bi iz sljedećih utvrđenja Suda:

– „pristup podacima o prometu i podacima o lokaciji koje su ti pružatelji zadržali primjenom mjere poduzete na temelju članka 15. stavka 1. Direktive 2002/58, koji se mora odvijati uz potpuno poštovanje uvjeta koji proizlaze iz sudske prakse kojom je protumačena Direktiva 2002/58, može se u načelu opravdati samo ciljem od općeg interesa glede kojeg je to zadržavanje naloženo tim pružateljima. Drukčije vrijedi samo ako važnost cilja koji se ostvaruje pristupom nadilazi važnost cilja kojim se opravdalo zadržavanje” [34];

– „osobito […] da se pristup takvim podacima u svrhu progona i kažnjavanja običnog kaznenog djela ne može ni u kojem slučaju odobriti kada je njihovo zadržavanje opravdano ciljem borbe protiv teških kaznenih djela ili, *a fortiori*, zaštite nacionalne sigurnosti” [35].

66. Stoga u tom pogledu vrijedi svojevrsno načelo ekvivalentnosti između ciljeva u općem interesu kojima se, s jedne strane, opravdava *prikupljanje* osobnih podataka i, s druge strane, opravdava njihovo naknadno *korištenje*. Jedina je iznimka od tog načela, kao što je to upravo istaknuto, to da cilj koji se nastoji ostvariti pristupom bude važniji od cilja kojim je opravdano zadržavanje podataka.

67. Drukčije shvaćanje dovelo bi do iskrivljavanja sustava jamstava iz Direktive 2002/58: u prava koja se njome štite moglo bi se ozbiljno zadirati i kad nije riječ o slučajevima predviđenima u njezinu članku 15. i kad nisu ispunjeni određeni uvjeti iz sudske prakse Suda.

68. Konkretno, zadiranje u nepovredivost prava na povjerljivost komunikacija može se legitimno dopustiti samo s obzirom na konkretan cilj u općem interesu kojem to zadiranje služi. Stoga zakonitost pristupa zadržanim podacima treba provjeriti u svakom slučaju zasebno i odvagnuti, s jedne strane, koliko je takvo zadiranje ozbiljno i, s druge strane, koliko je važan cilj u općem interesu kojim se ono opravdava.

69. Ne može se prihvatiti tumačenje Direktive 2002/58 u skladu s kojim je, nakon što se omogući pristup u početnom slučaju koji ga valjano opravdava, moguć slobodan naknadni pristup (zapravo ponovno korištenje prikupljenih podataka) koji se temelji na cilju koji je hijerarhijski niži od cilja iz početnog slučaja.

70. U tu se svrhu uvjeti utvrđeni u pogledu početnog pristupa (uključujući uvjete koje zahtijeva Sud u pogledu dopuštenja) [36] mogu primijeniti na slučaj u kojem druga tijela naknadno koriste iste podatke.

C. Podredno: utjecaj Direktive 2016/680

71. Prethodno sam iznio ono što mi se čini najprikladnijim za odgovor na zahtjev za prethodnu odluku u pravom smislu, odnosno, iznio sam tumačenje Direktive 2002/58, kao što je to sud koji je uputio zahtjev i zatražio.

[34] Presuda Commissioner of the Garda Síochána, t. 98.

[35] Presuda La Quadrature du Net, t. 166.

[36] Presuda Commissioner of An Garda Síochána, t. 106., s upućivanjem na presudu Prokuratuur, t. 51.

72. U slučaju da podaci o kojima je riječ u ovom predmetu nisu prikupljeni u skladu s člankom 15. stavkom 1. Direktive 2002/58, nego da su ih izravno prikupile kriminalističko-obavještajne službe države članice u kaznenom postupku, odgovor bi bio drukčiji.

73. U tom bi slučaju u obzir trebalo uzeti i pravna pravila nacionalnog prava, ne dovodeći u pitanje primjenu Direktive 2016/680 u pogledu obrade osobnih podataka prikupljenih u okviru kaznene istrage. Polazim od pretpostavke da je postupanje kriminalističko-obavještajnih službi u slučajevima kao što je ovaj obuhvaćeno područjem primjene Direktive 2016/680. To je potvrđeno na raspravi.

74. Kao što sam to istaknuo u mišljenju u predmetu Inspektorata kam Visšia sadeben savet (Svrhe obrade osobnih podataka – Kaznena istraga) [37], „[OUZP] i Direktiva 2016/680 čine usklađen sustav u kojem:

– [OUZP-om] treba utvrditi *opća pravila* za zaštitu pojedinaca u vezi s obradom njihovih osobnih podataka;

– Direktivom 2016/680 uspostavljaju se *posebna pravila* za obradu tih podataka u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i policijske suradnje” [38].

75. Podsjetio sam potom [39] na to da:

– „[z]aštita koju pruža sustav koji čine navedena dva propisa temelji se na načelima zakonitosti, poštenja, transparentnosti i, u dijelu koji je ovdje važan, načelu strogog ograničavanja prikupljanja podataka i njihove obrade u svrhe utvrđene zakonom”;

– „[k]onkretno, člankom 5. stavkom 1. točkom (b) [OUZP-a] propisuje se da osobni podaci moraju biti ‚prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe *te se dalje ne smiju obrađivati na način koji nije u skladu s tim svrhama*’. Tako glasi i tekst članka 4. stavka 1. točke (b) Direktive 2016/680, kao *lexa specialis*”;

– „[s]toga se osobni podaci ne mogu prikupljati niti obrađivati na općenit način, nego samo s obzirom na određene svrhe i pod uvjetima zakonitosti koje je utvrdio zakonodavac Unije” [40];

– „[n]ačelo uskog povezivanja prikupljanja podataka i njihove obrade, s jedne strane, te svrhe kojima obje radnje trebaju služiti, s druge strane, nije apsolutno jer se i [OUZP-om] i Direktivom 2016/680 dopušta određena fleksibilnost […]”.

76. Međutim, u skladu s tumačenjem članka 4. stavka 2. Direktive 2016/680 koje je iznio Sud [41], teško se može prihvatiti da se osobni podaci prikupljeni tijekom kaznenog postupka koriste *u istu svrhu* u kontekstu naknadnog stegovnog postupka protiv javnog službenika.

[37] C-180/21 (EU:C:2022:406) (u daljnjem tekstu: mišljenje u predmetu Inspektor v Inspektorata)

[38] Mišljenje u predmetu Inspektor v Inspektorata, t. 35.

[39] Mišljenje u predmetu Inspektor v Inspektorata, t. 36. do 39.

[40] Zahtjev u pogledu „zakonitosti” postavlja se u članku 5. stavku 1. točki (a) OUZP-a (članak 4. stavak 1. točka (a) Direktive 2016/680), a u članku 6. iste uredbe objašnjavaju se koji su uvjeti za nju. U dijelu koji je ovdje bitan i u skladu s točkom (e) potonje odredbe, obrada mora biti nužna za izvršavanje zadaće od javnog interesa ili pri izvršavanju službene ovlasti voditelja obrade (same obrade).

[41] Presuda od 8. prosinca 2022., Inspektor v Inspektorata kam Visšia sadeben savet (Svrhe obrade osobnih podataka – Kaznena istraga), C-180/21 (EU:C:2022:967) (u daljnjem tekstu: presuda Inspektor v Inspektorata)

77. Međutim, treba podsjetiti na to da je u skladu s člankom 4. stavkom 2. Direktive 2016/680 „obrada koju obavlja isti ili neki drugi voditelj obrade u svrhu iz članka 1. stavka 1. različitu od one za koju su osobni podaci prikupljeni dopuštena […]:

– ako je voditelj obrade ovlašten za obradu takvih osobnih podataka u takvu svrhu u skladu s pravom Unije ili pravom države članice; te

– ako je obrada nužna i proporcionalna toj drugoj svrsi u skladu s pravom Unije ili pravom države članice”.

78. Polazeći od te pretpostavke, sud koji je uputio zahtjev treba ocijeniti je li (*različita*) svrha naknade obrade jedna od navedenih u članku 1. stavku 1. Direktive 2016/680:

– u slučaju da jest (*ad intra* prijenos), treba provjeriti jesu li ispunjena dva zahtjeva utvrđena člankom 4. stavkom 2. Direktive 2016/680;

– u slučaju da nije (*ad extra* prijenos), uzima se u obzir članak 9. stavak 1. Direktive 2016/680.

1. Korištenje podataka na temelju članka 4. stavka 2. Direktive 2016/680

79. Kad je riječ o *prvom* od dvaju zahtjeva koji se postavljaju u toj odredbi, on je ispunjen samo ako se pravo države članice odražava u zakonu [42] kojim se uređuje u kojem slučaju voditelj obrade može obrađivati osobne podatke. Taj zakon treba, osim toga, sadržavati obvezujuća, jasna i precizna pravila [43].

80. Međutim, to je nešto što je dakako na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri nakon što provede analizu članka 177. ZKP-a, članka 19. stavka 3. Zakon o kriminalističko-obavještajnim radnjama i Preporuka glavnog državnog odvjetnika [44]. Time treba utvrditi do koje se mjere u nacionalnom pravu omogućuje da se informacije prikupljene u okviru kaznenog postupka pod određenim uvjetima koriste u kontekstu istrage stegovnih povreda. Prilikom te provjere od koristi mu mogu biti razmatranja iz presude ESLJP-a Adomaitis [45].

81. Kad je riječ o *drugom* zahtjevu, sud koji je uputio zahtjev treba ocijeniti je li prilikom obrade podataka o kojima je riječ u ovom predmetu bilo potrebe za zadiranjem i je li ono bilo proporcionalno [46].

[42] Slažem se s Komisijom da je na temelju članka 52. stavka 1. Povelje nužno da naknadno korištenje osobnih podataka prikupljenih tijekom kaznene istrage, s obzirom na to da predstavlja zadiranje u temeljna prava zajamčena člancima 7. i 8. Povelje, bude predviđeno zakonom.

[43] Točka 51. ovog mišljenja

[44] Bilješka 12. ovog mišljenja

[45] U točki 83. te presude smatra se da je jamstvo u pogledu zakonitosti zadiranja koje se utvrđuje u nacionalnim zakonskim odredbama i litavskoj ustavnoj sudskoj praksi dostatno.

[46] Kao što to napominje Komisija, taj se slučaj ne razlikuje puno od onoga koji se ispitivao u presudi ESLJP-a od 16. lipnja 2016., Versini-Campinchi i Crasnianski protiv Francuske (CE:ECHR:2016:0616JUD004917611). U skladu s točkom 57. te presude, na temelju članka 8. EKLJP-a, to da se komunikacija koja se presrela u kaznenom postupku koristi u okviru stegovnog postupka koji se vodi zbog otkrivanja poslovne tajne ima legitiman cilj. Usko materijalno podudaranje predmeta kaznenog i stegovnog postupka ide u prilog tome da je zakonitost ciljeva prvog i drugog postupka povezana.

82. Ponavljam da bi toj ocjeni mogla pridonijeti utvrđenja iz presude ESLJP-a Adomaitis:

– kad je riječ o nužnosti, treba odvagnuti do koje je mjere zbog nedovoljne dokazne snage drugih informacija koje su dostupne u stegovnom postupku za uspjeh istrage koja je u tijeku nužno korištenje spornih podataka [47];

– kad je riječ o proporcionalnosti, treba ocijeniti težinu povrede koja je dovela do stegovnog postupka i u obzir uzeti, kao što je to tvrdila litavska vlada i kao što to proizlazi iz presude ESLJP-a Adomaitis [48], činjenicu da se osobni podaci mogu koristiti samo ako je riječ o povredama za koje se predviđa teža stegovna sankcija, odnosno otpuštanje iz službe.

2. Korištenje podataka na temelju članka 9. Direktive 2016/680

83. U skladu s člankom 9. stavkom 1. Direktive 2016/680, osobni podaci koje nadležna tijela prikupljaju za svrhe utvrđene u članku 1. stavku 1. ne smiju se obrađivati u svrhe *koje su različite od onih utvrđenih u članku 1. stavku 1.* osim ako je takva obrada odobrena pravom Unije ili pravom države članice. U tom se slučaju primjenjuje OUZP, osim ako se obrada obavlja kao djelatnost koja je izvan područja primjene prava Unije [49].

84. U slučaju da sud koji je uputio zahtjev ocijeni da članak 4. stavak 2. Direktive 2016/680 nije primjenjiv, treba posegnuti za OUZP-om. U skladu s tom uredbom treba razjasniti je li, osim zakonske odredbe, ispunjen barem jedan od uvjeta zakonitosti obrade osobnih podataka koji se taksativno navode u članku 6. stavku 1. te uredbe.

V. Zaključak

85. S obzirom na prethodno navedeno, predlažem Sudu da Lietuvos vyriausiasis administracinis teismasu (Vrhovni upravni sud Litve) odgovori na sljedeći način:

„1. Članak 15. stavak 1. Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama), u vezi s člancima 7., 8., 11. i člankom 52. stavkom 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

treba tumačiti na način da se:

nadležnim tijelima javne vlasti ne dopušta prikupljanje podataka koje su zadržali pružatelji elektroničkih komunikacijskih usluga, a koji mogu pružiti detaljne informacije o korisniku, niti da ih koriste u istragama zbog postupanja koja predstavljaju kaznena djela lakša od djela čija je istraga svojedobno mogla biti opravdanje za pristup navedenim podacima.

2. Podredno:

[47] Presuda ESLJP-a Adomaitis, t. 85.

[48] Presuda ESLJP-a Adomaitis, t. 87.

[49] U presudi od 22. lipnja 2021., Latvijas Republikas Saeima (Kazneni bodovi) (C-439/19, EU:C:2021:504, t. 66.) ta se iznimka tumači usko.

Članak 9. stavak 1. Direktive (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP, u vezi s člancima 6. i 10. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ, u vezi s člancima 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

treba tumačiti na način da mu se:

ne protivi to da se osobni podaci koje je tijelo javne vlasti na zakonit i izravan način prikupilo u okviru kaznene istrage koriste u upravnom stegovnom postupku, pod uvjetom da su, u skladu s jasnim, preciznim i obvezujućim pravilima nacionalnog prava, navedeni postupak i istraga povezani, da korištenje podataka ima legitiman cilj te da je nužno i proporcionalno, što je na sudu koji je uputio zahtjev da utvrdi.”